

**DOCUMENTATIECENTRUM NEDERLANDSE POLITIEKE PARTIJEN (DNPP)
RIJSUNIVERSITEIT GRONINGEN**

**Plaatsingslijst behorende bij het persoonlijk archief van
G. Taal**

ca. 1870 – ca. 1956

R.A. Koole

Groningen, februari 1985

Signatuur: VII.2

Archief G. Taal, ca. 1870 – ca. 1956

In december 1984 werd door mevrouw Taal het hierna op lijst gezette documentatiebestand aan het DNPP overgedragen.

Dr. G. Taal (in 1984 overleden te Leeuwarden) was als wetenschappelijk hoofdmedewerker verbonden aan het Instituut voor Geschiedenis van de Rijksuniversiteit te Groningen. In 1980 promoveerde hij op het proefschrift “Liberalen en Radicalen in Nederland, 1872 – 1901” (uitgegeven door Martinus Nijhoff in Den Haag). Vanaf 1967 verzamelde dr. Taal hiervoor veel materiaal, waarvan tenslotte slechts een gedeelte in zijn dissertatie werd verwerkt.

In de laatste maanden van zijn leven maakte hijzelf op zeer nauwkeurige wijze een beschrijving van het door hem verzamelde materiaal over het Nederlandse liberalisme en aangrenzende stromingen ten behoeve van de overdracht ervan aan het DNPP. Deze beschrijving is de basis geweest voor de hierna opgenomen plaatsingslijst.

Voor serieus (wetenschappelijk) onderzoek, zulks ter beoordeling van het hoofd van het DNPP, zijn geen beperkende voorwaarden aan het raadplegen van dit archief gesteld.

Te citeren als: DNPP, archief G. Taal, ca. 1870 – ca. 1956, nr. ...

Daarna kan worden volstaan met een verkorte aanhaling:

DNPP, archief Taal, nr. ...

Plaatsingslijst behorende bij het persoonlijke archief van G. Taal, ca. 1870 – ca. 1956

- 1 Correspondentie van G. Taal met allerlei instellingen over archivalia, twee mappen, 1967 – 1979
- 2 Archief-H.L. Drucker (ARA): samenvattingen en fotokopieën, vijf grote enveloppen. In eerste enveloppe getypte, gedeeltelijke inventaris en twee korte biografische schetsen van Drucker.
N.B. De complete inventaris van het archief-Drucker is in 1970 in een bundel door het ARA uitgegeven, hierbij gevoegd
- 3 Papieren-Veegens in aparte enveloppe: opgenomen in archief-Drucker, 276 en 277. Afschriften en fotokopieën. Vooral van belang voor notulen van vergaderingen vooruitstrevend-liberale (later vrijzinnig-democratische) Kamerleden
- 4 Notulen Kamerfractie Vrijzinnig-Democratische Bond, enveloppe. Samenvattingen en fotokopieën. Afkomstig uit archief-A.M. Joekes, 639 – 634 (ARA). Met enige correspondentie en samenvatting doctoraalscriptie O. Vries over VDB, in BMGN, 1973 afgedrukt
- 5 Samenvattingen fotokopieën over de VDB, o.a. Gedenkboek 1901-'26 en geschriften van en over Treub en Gerritsen, enveloppe
- 6 Stukken uit archief-Marchant (ARA) + kopieën van enige van zijn geschriften, enveloppe
- 7 Stukken uit archief-Veegens, enveloppe. Daarin ook samenvatting van biografische schets van Veegens door Pekelharing
- 8 Enkele stukken betreffende behoudend-liberale groeperingen, enveloppe
- 9 Stukken betreffende mr. P. Rink en J. Gelderman; over eerstgenoemde artikel van G. Taal in *Biografisch Woordenboek van Nederland II* (nog niet verschenen); bouwstenen daarvoor, enveloppe
- 10 Samenvattingen en fotokopieën uit archief-Röell (ARA), met fotokopie van inventaris, twee enveloppen
- 11 Samenvattingen en fotokopieën uit archief van het kasteel Ruurlo (Van Heeckeren van Kell), enveloppe
- 12 Geschriften van en over B.H. Pekelharing, o.a. artikel van Pekelharing 'Herinneringen aan een tweetal Comités' en biografische aantekeningen van W. de Vries Wzn. over Pekelharing, enveloppe
- 13 Samenvattingen en fotokopieën van geschriften van P.W.A. Cort van der Linden, o.a. "Richting en beleid der liberale partij" en enige Gidsartikelen. Inventaris van het archief-Cort van der Linden, dat zich in ARA bevindt, enveloppe
- 14 Samenvattingen en fotokopieën uit archief-H.J. Smidt (ARA) met gedeeltelijk afschrift inventaris. Toegevoegd levensbericht door Snijder van Wissenkerke en artikel van Smidt zelf, twee enveloppen
- 15 Geschriften over en van W.H. de Beaufort, samenvattingen en fotokopieën, enveloppe
- 16 Fragmenten uit dagboek Jhr. F.J.J. van Eysinga, meest afschriften, enveloppe

- 17 Archief-J.G. Gleichman, samenvattingen, afschriften en fotokopieën, twee enveloppen. Origineel in bezit van mr. J.G.B. Escher te Noordwijk
- 18 Archief-M. Tydeman, samenvattingen en fotokopieën, enveloppe (Gemeentearchief Leiden)
- 19 Geschriften omtrent S. van Houten, met o.a. Van Houten's bibliografie uit de dissertatie van G.M. Bos. Enige geschriften van Van Houten, o.a. samenvattingen en kopieën uit "Vijfentwintig jaar in de Kamer". Excerpten en afschriften uit het archief-Van Houten (ARA), waarvan inventaris in zelfde bundel als die van Drucker (zie no. 2), enveloppe
- 20 Samenvattingen, afschriften etc. uit archief-Fransen van de Putte (eigendom W.A. Storm de Grave te Zeist). Een paar artikelen over Fransen van de Putte en een bestrijding van H.J. Smidt door Fransen van de Putte in 1894, enveloppe
- 21 Archief-Pierson (UB, Amsterdam), enige briefwisseling, hoofdzaak is Pierson's Dagboek, samengevat, met hier en daar fotokopieën, enveloppe
- 22 Een aantal kleinere enveloppen met gegevens omtrent:
 - H. Goeman Borgesius (o.a. samenvatting artikel H. v.d. Mandere uit 1912 en bouwstoffen voor artikel van G. Taal in *Biografische Woordenboek in Nederland II*)
 - M.C.L. Lotsy
 - P.L. Tak (uit boek van G.W.B. Borrie)
 - Archief-A. Schimmelpennick van der Oye (samenvatting correspondentie met o.a. aantal liberalen)
 - W. van der Kaay (enkele gegevens omtrent verkiezingsstrijd in Alkmaar, 1894, meest bouwstoffen voor artikel van G. Taal over Van der Kaay in *Biografische Woordenboek in Nederland II*)
 - W.K. van Dedem (uit archief in ARA, vooral over Van Dedem's ministertijd en zijn rol in kabinetscrisis 1894)
 - P.C.J. Hennequin (scriptie over dit Zeeuws-Vlaamse Kamerlid uit Gemeentearchief Aardenburg)
- 23 Een aantal kleinere enveloppen met gegevens omtrent:
 - A. van Naamen van Eemnes (kort artikel, kopie)
 - C.V. Gerritsen (o.a. als raadslid te Amersfoort)
 - Dr. D. Bos (kort levensbericht)
 - Mackay (A.E. en Donald, alias Lord Reay, meest correspondentie, archief ARA)
 - Jhr. J. Roëll (speciaal bouwstoffen, concepten en wijzigingen inzake artikel G. Taal over Röell in *Biografisch Woordenboek in Nederland II*)
 - Archief-Pijnacker Hordijk (belangrijke correspondentie, in ARA, inventaris is door ARA uitgegeven)
- 24 Een aantal kleinere enveloppen met gegevens omtrent:
 - C. Th. van Deventer (geschriften over Van Deventer)
 - Archief-E.J.J.B. Cremers (meest correspondentie, enkel artikel over Cremers)
 - W. v.d. Vlugt (fotokopie karakterschets door F. Netscher)
 - Archief-de Savornin Lohman (in ARA, met enkele excerpten uit biografie van L.C. Suttorp)
 - J.H. Geertsema (kopieën van twee biografische artikelen)

- 25 Een aantal kleinere enveloppen met gegevens omtrent:
- G.A. en J.A. van Hamel (enkele beknopte gegevens)
 - B.D.H. Tellegen (correspondentie in ARA, levensschets door Van Boneval Faure)
 - J. Oppenheim (artikel over Oppenheim)
 - A.P.C. van Karnebeek (artikel over Van Karnebeek)
 - A.J. Duymaer van Twist (stukje archiefinventaris)
 - G.H. van Bolhuis (artikel)
 - J. Th. Buys (uit *Studiën over Staatkunde en Staatsrecht*)
- 26 *De Nieuwe Gids*, 1885 – 1893 (samenvattingen en fotokopieën, tevens inhoudsopgave van de politieke artikelen, waaronder vrij veel van Van der Goes en P.L. Tak), 1 enveloppe
- 27 *De Kroniek*, 1895 – 1901 (samenvatting en fotokopieën politieke artikelen, vooral van P.L. Tak) 1 enveloppe
- 28 *De Liberaal*, 1894 – 1895 (met samenvattingen uit dit behoudend-liberale weekblad) 1 enveloppe
- 29 Stukken betreffende:
- Burgerplicht, Amsterdam (gegevens uit archief van deze kiesvereniging uit Gemeentearchief, Amsterdam; kopieën en gegevens uit boekje B.C.E. Zwart over de kiesvereniging; fragmenten uit Van Tijn, “Twintig jaren Amsterdam” en levensberichten van I.A. Levy), 1 enveloppe
 - J. Huizinga, *Verzamelde werken, VIII* (vermeldingen van prominente liberalen in de geschiedenis der Groningse Universiteit) 1 enveloppe
- 30 Amsterdamse kiesverenigingen (allerlei gegevens, uit collectie-Hartkomp, Gemeentearchief Amsterdam) 1 enveloppe
- 31 Stukken betreffende:
- Antirevolutionairen (vermelding van liberalen in werken van of over Antirevolutionairen) 1 enveloppe
 - Van der Giessen, “De opkomst van de democratie als leuze” (samenvattingen en fotokopieën) 1 enveloppe
- 32 *Groninger Weekblad* (oktober 1886 – september 1888, belangrijk radicaal orgaan, samenvattingen en kopieën; correspondentie over Amsterdamse zaken, samenvatting en kopieën) 1 enveloppe
- 33 Stukken betreffende:
- *Radicaal Weekblad* (1888 – 1891, voortzetting van *Groninger Weekblad*) 1 enveloppe
 - Amsterdam (samenvattingen en kopieën over Amsterdamse zaken, o.a. over A.C. Wertheim, Paap en de Breerooclub) 1 enveloppe
- 34 Sociaal Weekblad (belangrijk orgaan van Kerkdijk en Treub, 1887 – 1901; samenvattingen en kopieën) 1 enveloppe

- 35 Stukken betreffende:
- Gemeentearchief Alkmaar (gegevens over liberalen ter plaatse, maar ook over de Liberale Unie) 1 enveloppe
 - Vragen des Tijds (vooral inhoudsopgave, ook samenvatting en kopieën van enkele artikelen uit 1877, 1878 en 1883) 1 enveloppe
- 36 Kleinere enveloppen:
- Quack (meningen uit enkele boeken)
 - Gedenkboeken Nut en Volksonderwijs (losse gegevens daaruit, karakterschets van J. Bruinwold-Riedel)
 - Derksen, A. Th. *Modern-kapitalistische industriëlen in Nederland voor 1848*
 - J.P. Duyverman, *Voormalig politiek bedrijf (1856-'58)*, gerecenseerd artikel
 - *De Hollandsche Revue*, 1898, fragmenten over binnenlandse politiek en kiesrecht
 - Correspondentie met G. Walraven over een antimilitaristische vereniging ca. 1901
 - Socialisme (allerlei, met lijst op kaft)
 - Socialisme in Friesland (uit boeken van Frieswijk, T. van der Wal en Troelstra)
 - Archiefinventarissen, diverse (o.a. Geertsema, Van Tienhoven, Van Reenen, J. Th. Cremer, Schorer)
- 37 Enveloppen bevattende:
- Regionale liberale kiesverenigingen (Groningen, Zaandam, Haarlem, Delft)
 - A.F. Mellink, *Radicale politieke stromingen in Nederland 1870 – 1900* (stencil van lezing)
 - Notities over grondwetsherziening uit Struycken
 - Landnationalisatiebeweging
 - Rogier over kabinet-Pierson
 - Zwager, *De motivering van het algemeen kiesrecht in Europa*; Lammers, *De Kroon en de Kabinetsformatie* (samenvattingen en kopieën)
 - J. Limburg, Na den slag (Gidsartikel over verkiezingen in 1901)
 - Onze Eeuw (artikelen van Van der Vlugt en Plemp van Duiveland, 1901)
 - De rijksarchieven in Nederland
 - Boeken van E. van Raalte (daaruit fragmenten met betrekking tot liberalen)
 - Strang, fragment over de leerplicht
 - J. Limburg, *Het kiesrechtvraagstuk gedurende het regentschap*; Van Raalte, *Over het begin en het einde van het kabinet-Van Tienhoven-Tak van Poortvliet*, samenvattingen; enige commentaren in kranten
 - Daalder en Hubée-Boonzaaijer over sociale herkomst Kamerleden, fragment; regelingen over kiesrecht etc.
 - Den Haag (enkele fragmenten)
- 38 Enveloppen bevattende:
- Archief Binnenlandse Zaken, één pagina
 - Bronsveld, de CH-Kiezersbond, De Geer
 - Molengraaff, twee Gidsartikelen uit 1900 en 1901
 - *Hollandsche Revue* 1897, o.a. over binnenlandse politiek in april
 - Inhoud van Nederlandse kranten en weekbladen, januari/november 1896
 - Kiesrecht en kiesstelsels, diverse artikelen
 - Vrouwengeschiedenis (diverse gegevens)
 - Kieswet-Tak (diverse artikelen)
 - Fruin (enkele fragmenten)
 - Muntendam over J.C. van Marken
 - De Kempenaar en Van Doorninck over pseudoniemen

- 39 Enveloppen bevattende
- Liberalisme in Zeeland, ca. 1830 – 1848
 - Staatsrechtelijke kwesties (uit diverse werken)
 - Rüter; fragmenten uit *Historische Studies over mens en samenleving*
 - Financiën (fragmenten uit *De Vrankrijker, Geschiedenis is der belastingen* en uit A.M. de Jong, *Geschiedenis Nederlandse Bank*)
 - Archief van de Raad van State, adviezen in kieswetontwerp-Tak en Van Houten
 - Van Hall en de Aprilbeweging (referaat op stencil)
 - *Weekblad Nederland*, red. J.P. Sprenger van Eyck (1892 – '93 over kiesrecht)
- 40-42 Samenvattingen en fotokopieën uit de *NRC* met belangrijke informatie omtrent de geschiedenis van Nederlandse liberalen
40	1882 – 1893
41	1894 – 1899
42	1900 – 1901
- 43-47 Samenvattingen en fotokopieën uit het *Algemeen Handelsblad* met belangrijke informatie omtrent de geschiedenis van de Nederlandse Liberalen
43	1884, 1887 – 1891
44	1892 – 1894
45	1895 – 1896
46	1897
47	1898 – 1901
- 48 Samenvattingen en fotokopieën uit de *Arnhemsche Courant* (1885, 1895 – 1901; 1 enveloppe) en uit *De Avondpost* (1896 – 1898; 1 enveloppe)
- 49 Samenvattingen en fotokopieën uit het *Dagblad van Zuid-Holland en 's-Gravenhage* (1894 – '96); uit *De Nederlander* (dagblad, vrij Antirevolutionair 1896) (samen in één enveloppe); en uit *Het Centrum* (1891 – '97; 1 enveloppe)
- 50 Samenvattingen en fotokopieën uit *De Nieuwe Courant* (1901), uit *De Sociaal-Democraat* (1896) en uit *De Telegraaf* (1896)
- 51 Samenvattingen en fotokopieën uit *De Standaard* (1894 – 1897); *De Tijd*; *De Maasbode* en het *Utrechts Provinciaal & Stedelijk Dagblad* (1893 – '94)
- 52 *Zuthpense Courant*, 1879 – 1901. 3 enveloppen. Omvat veel belangrijke landelijke documentatie, was orgaan van Goeman Borgesius, wiens wekelijkse Haagse correspondentie onder aanhef 'Men schrijf ons uit Den Haag' hierin gedurende twintig jaar verscheen. Belangrijke bron
- 53-60 *De Amsterdammer, Dagblad voor Nederland*, 1894 – '95. 13 enveloppen. Grote verzameling samenvattingen en fotokopieën uit dit invloedrijke, door de Koo geleide, orgaan van de radicalen. Belangrijke bron
53	1884 – 1885
54	1886 – 1888
55	1889 – 1890
56	1891
57	1892
58	1893
59	1894
60	1895

- 61 *Het Dagblad*, 1894, kortstondige voortzetting van *De Amsterdammer*, nadat De Koo c.s. *De Amsterdammer* had verlaten. 1 enveloppe
- 62 *De Volksstem*, 1895 – '97. Weekblad door De Koo geredigeerd nadat zijn Dagblad door geldgebrek was verdwenen. 1 enveloppe
- 63 *Weekblad De Nederlander*, 1891 – '97, orgaan van de vooruitstrevend-liberalen, samen in één enveloppe
- 64 *Radicale Hervorming*, 1897; *Vooruitgang*, 1897 – 1905. Beide orgaan vooruitstrevend-liberalen, samen in één enveloppe
- 65 *De Amsterdammer*, *Weekblad voor Nederland* (alias *De Groene*), 1896 – 1901, fotokopieën politieke artikelen, 1 enveloppe. Idem, 1886 – 1890, 1892 – '94, ook 1 enveloppe
- 66 Enkele belangrijke liberale geschriften: Redevoeringen Van Houten, 1869, 1871; Kappeyne, 1874; Thorbecke, Narede; enkele citaten van Thorbecke. 1 enveloppe
- 67 *Friesche Courant*, 1894/5. Enige samenvattingen en fotokopieën van landelijke betekenis, vult enkele lacunes in weekblad *De Nederlander* aan, 1 enveloppe
- 68 Opdracht tot kabinetsformatie aan Tak van Poortvliet, 1882, met commentaren van *Het Vaderland* en *Handelsblad*, 1 enveloppe
- 69 Val van het kabinet-Kappeyne, 1879, met commentaren uit de liberale pers, 1 enveloppe
- 70 Kieswettten, c.q. ontwerpen van Tak van Poortvliet en Van Houten, meest kopieën uit de Bijlagen van de Handelingen, 1 enveloppe (zie ook nr. 81)
- 71 Liberale conflicten, meest rond Kappeyne, met commentaren uit de liberale pers, 1 enveloppe
- 72 *Het Vaderland*, 1887 – 1901. Samenvattingen en kopieën, 1 enveloppe
- 73 Excerpten en kopieën Handelingen en Staten-Generaal 1864 – '65, 1869 – '80, 1884 – '86 en 1889 – '93, alle van belang voor de liberalen, 3 enveloppen
- 74 Stukken betreffende:
 - Gegevens omtrent en beoordelingen van Kappeyne, 1 enveloppe
 - Het Noorden, 1870 (kortstondig Amsterdam radicaal-liberaal dagblad, met o.a. Van Houten in de redactie), 1 enveloppe
 - Uilenspiegel, 1893 – '94, humoristisch-satiriek weekblad (enkele trenten en rijmen), 1 enveloppe
 - Middelburgsche Courant, 1884 – '85, 1891, 1893 – '94, 1901 (meest kopieën inzake landelijke politiek), 1 enveloppe
 - Leden van de Staten-Generaal van 1848 tot 1984, met precieze datering lidmaatschap en voor de periode 1849 – '88 ook geboorte- en sterfdata, 2 schriften en 1 enveloppe
- 75 A. Roodhuyzen, *De Liberale Unie*; J. d'Aulnis de Bourouill, *Enige bladzijden uit de Geschiedenis der Liberale Partij sedert 1887*; P.C.F. Frowein, *Bijdrage tot een program der vooruitstrevend-liberalen*; twee recente artikelen van Th. van Tijn (fotokopieën van brochures), 1 enveloppe

- 76 Kappeyne tot 1866, eigen geschrift van G. Taal, is buiten diens dissertatie gebleven; verder nog enkele meningen over Kappeyne uit de pers, 1 enveloppe
- 77 Archief Liberale Kiesvereniging Zutphen, omvat aantal stukken die elders niet bewaard zijn gebleven, 1 enveloppe
- 78 Stukken betreffende:
- Multatuli, fragmenten uit *Ideeën en Verzamelde Werken*, 1 enveloppe
 - Conflict Kernkamp-Marchant in redactie *Vragen des Tijds*, stukken uit redactiearchief, thans in ARA, archief-E. van Raalte, 1 enveloppe
 - Gegevens uit Gemeentearchief Amsterdam: over partijen, kiesverenigingen, personalia over prominente radicalen, iets uit archief-W.F. van Leeuwen, 1 enveloppe
- 79 Gegevens uit archieven van A.H. Gerhard en F. van der Goes: kopieën en aantekeningen in handschrift (originelen in het IISG), 1 enveloppe
- 80 Roodhuyzen, *De radicale partij*, plus diverse andere brochures over radicalen, o.a. artikelenserie van Van der Goes: ‘Gerritsen, een terugblik’, indertijd gepubliceerd in *De Kroniek van Tak*, 1 enveloppe
- 81 Handelingen Staten-Generaal 1894 – 1901, o.a. betreffende kieswetontwerpen Tak en Van Houten, idem van Borgesius 1900, omgevallenwet, etc., 1 enveloppe (zie ook no. 70)
- 82 Gegevens omtrent de ‘Volkspartij’ in Zeeland, bouwstoffen voor artikel over Oudens, stationschef te Arnemuiden in *Zeeuws Tijdschrift*
- 83 Stukken betreffende:
- Enige correspondentie en andere gegevens omtrent de heren Mees te Rotterdam, ca. 1900, 1 enveloppe
 - Notulen Rooms-Katholieke leden van de Tweede Kamer, 1892 – ’96, 1 enveloppe
- 84 Stukken betreffende:
- Archief Raad van Ministers, 1877 – ’79 en 1891 – 1901; notulen en bijlagen, 1 enveloppe
 - Archief kabinet-des Konings (c.q. der Koningin) 1876 – 1897, 1 enveloppe, belangrijk
- 85 Stukken betreffende
- Van Emmenes, gegevens omtrent bekend socialist, 1 enveloppe
 - Brochures in de UB-Groningen over de kiesrecht kwestie in Nederland (uit de afzonderlijke catalogus *Nederlandse Brochures*), 1 enveloppe
 - Archief-D. van Eck (in ARA, enkele fragmenten), 1 map
 - Correspondentie met L. Buning, gegevens over J. Domele Nieuwenhuis, H.J. en E.A. Smidt en verder over allerlei groot-Nederlandse figuren, 1 enveloppe
 - Kleine enveloppe met titels van Gidsartikelen uit registers
- 86 Mr. H.C. Dresselhuys (bouwstoffen en concepten voor artikel van G. Taal over Dresselhuys voor *Biografisch Woordenboek van Nederland II*, met o.a. fotokopieën van levensbericht door P. Rink en karakterschets door Netscher), 1 enveloppe

- 87 Archief-Dresselhuys (voornamelijk fotokopieën van conceptredevoeringen, teksten van interviews etc.; met de hand geschreven adviezen aan Hare Majesteit betreffende de kabinetsformatie , d.d. 8 juli en 19 november 1925, 1 map
- 88 Archief-Dresselhuys (enige correspondentie, teksten van redevoeringen e.d., van belang voor in de jaren twintig in liberale kring bestaande opvattingen; lijst van stukken, tevens inventaris van het hele archief, dat althans een paar jaar geleden nog in bezet was van mevr. J.P. Stam-Dresselhuys te Warnsveld), 1 enveloppe
- 89 De Vrijheidsbond (fotokopieën van brochures), 1 map
- 90 Het Parlementaire Werk van de Liberale Staatspartij 'De Vrijheidsbond' 1925 – '28 (afkomstig van A.B. Abspoel), 1 enveloppe
- 91 Stukken betreffende:
 - Brochures Vrijzinnig-Democratische Bond, fotokopieën, 1 map
 - VDB van K. Bijlsma in 1954, 1 enveloppe
 - *Het Liberale Weekblad* van respectievelijk 3 en 17 januari 1941 en 14 februari 1941 (niet geneigd mee te lopen met 'nieuwe orde')
- 92 *De Vaderlander* (orgaan van de Liberale Unie) 1905 – 1910, excerpt en fotokopieën, 2 enveloppen. Enige bron omtrent de geschiedenis van de Liberale Unie in die tijd
- 93 *De Vrijheid*, 1921 – '25, samenvattingen en fotokopieën, huisorgaan van de Vrijheidsbond met veel bijzonderheden over parlementaire figuren, 1 enveloppe
- 94 Doctoraalscripties en referaten parlementaire geschiedenis:
 - G.J. Renia over de Vrijheidsbond, 1 stencil, 22 pp
 - J. Dijkstra over vrijzinnig-democraten in Groningen en voorlopers; NN over radicale en vrijzinnig-democratische gemeentepolitiek, 2 stencils, in enveloppe
 - L. Prins, K. Numan, R. Kootker, *De Kabinetsformatie van 1913*
 - E. Doeve, B. Kwast, *De Staat-crisis (1907)*
 - K.A. Hellinga, *De Vrijzinnig-Democratische Bond in de liberale stroming (1918 – 1925)*
 - A. van der Meer, *Baron of werkmán. B.H. Heldt, de eerste werkmán in de Tweede Kamer*
- 95 Doctoraalscripties en referaten parlementaire geschiedenis:
 - M.H. Klijsma en W. Mik, *De VDB en D'66, een vergelijking*
 - M.H. Klijsma, *De VDB in Friesland 1917 – 1946*
 - G.J. Renia, *De Liberalen en de formatie van de ministeries-De Meester en Cort van der Linden*
 - R. Bloem, *De VDB en het tweede en derde kabinet-Colijn*, 1 enveloppe
- 96 Stukken betreffende:
 - Th. Brok, 'De VDB als partijorganisatie (1901 – 1918)' (*Utrechtse Historische Cahiers*, 1980, 4)
 - E. Gugel, 'J.C. van Marken en de villa 'Rust Roest' in Delft' (overdruk uit *Bulletin van de Koninklijke Nederlandse Oudheidkundige Bond*, 80^e jaargang, aflevering 3)

- 97 Stukken betreffende:
- Gegevens en commentaren betreffende Van Riel's *Geschiedenis van het Nederlandse liberalisme in de 19^e eeuw*, met recensie van dr. G. Taal, die is verschenen in het *Tijdschrift voor Geschiedenis*, 96^e jaargang (1983), pp. 639 – 640, 1 enveloppe
 - H. Daalder, *Dutch Liberals in the Nineteenth Century*, lezing voor Symposium Duitse en Nederlandse historici, Aken, april 1983 (niet voor publicatie) met enige correspondentie, 1 enveloppe
- 98 Allerlei nuttige gegevens omtrent de Nederlandse liberalen, o.a. lijsten van bestuursleden, registers op karakterschetsen van Netscher in *De Hollandsche Revue* en op Mannen en Vrouwen van betekenis, gegevens omtrent oude liberale periodieken, bibliografieën van het internationale liberalisme, biografische gegevens omtrent Tak van Poortvliet en Kerkdijk, 1 enveloppe, lijst op enveloppe
- 99 Stukken betreffende:
- Liberalisme in Nederland. Samenvattingen en fotokopieën van brochures, redevoeringen, fragmenten uit boeken etc. 1 enveloppe, lijst op enveloppe
 - Artikelen over het liberalisme (internationaal), samenvattingen en fotokopieën, 1 enveloppe, lijst op enveloppe
- 100 Stukken betreffende:
- Touchard, fotokopieën uit zijn *Histoire des idées politiques*, 1 enveloppe
 - *Algemeen Handelsblad*, bijvoegsel ter gelegenheid van VVD-dag, 17 september 1955. De eenheid van alle politiek-vrijzinnigen en hoe het daartoe kwam. 1 ex.
 - *Algemeen Handelsblad*, VVD-nummer, september 1961, bijvoegsel van 5 september, 1 ex.
 - *De Groene Amsterdammer*, 75 jaar rijp en groen, ingenaaid boekje. Honderd jaar Groene, speciaal nummer, 28-12-1976
- 101 Jubileumnummer *Het Vaderland*, honderd jaar oud, 12 april 1969. 5 katernen groot formaat; bijgevoegd commentaar *Handelsblad* van 8 april; pagina uit *Provinciale Zeeuwsche Courant* van 7-8-1982 met commentaar op het verdwijnen van *Het Vaderland*
- 102 Stukken betreffende:
- Enige krantenartikelen over persgeschiedenis uit 1983, 1 enveloppe
 - Nederlandse persgeschiedenis. Bouwstoffen voor een lezing daarover en over betekenis van pers als historische bron, 1 enveloppe
 - Nederlandsche persgeschiedenis. Allerlei fragmenten, kopieën, lijst buiten op de enveloppe
 - Correspondentie met H.J. Scheffer over persgeschiedenis, met fotokopieën uit diens werken over *Het Volksdagblad* en *De Controleur*, 1 enveloppe
- 103 Stukken betreffende:
- Correspondentie met dr. J. Hemels over persgeschiedenis, 1 enveloppe
 - Abrahams. De pers in Zeeland. Samenvattingen en fotokopieën, 1 enveloppe
 - Zeeland persgeschiedenis; met fragmenten uit Abrahams en Smeding, 1³/₄ eeuw Middelburgse Courant, 1 enveloppe
 - Gegevens omtrent mr. E. Fokker die gediend hebben als bouwstoffen voor een artikel in het *Biografisch Woordenboek van Nederland II*
 - Archief-De Koo (IISG) – fotokopieën en uittreksels, 1 enveloppe
 - Fotokopie artikel A. Graafhuis over Bernardus Reiger (1845 – 1908), 1 enveloppe

- 104 Stapel fiches, met elastiek bijeengehouden, met biografische bijzonderheden over Nederlandse liberalen
- 105 Stapel fiches, met elastiek bijeengehouden, met allerlei trefwoorden t.a.v. geschiedenis Nederlandse liberalen, meest over 1893/4 (kieswetsontwerp-Tak)
- 106 Parlementaire flitsen, uitgave VVD, in jaarmappen, geperforeerd, met registers, 1950 – 1951
- N.B. De onderstaande nummers zijn opgenomen in de tijdschriftencollectie van het DNPP*
- 107-108 *Vrijheid en Democratie, orgaan van de VVD, 2 delen, ingebonden.*
 107 5 mei 1951 – 23 december 1953
 108 19 januari 1954 – 22 december 1956
- 109 *De Jonge Liberaal, orgaan van de Nederlandsche Bond van Jonge Liberalen, november 1930 – april 1937, ingebonden*
N.B. incompleet en per februari 1987 teruggeschonken aan dhr. Verhagen-Vlissingen
- 110 *De Amsterdammer, Dagblad van het Noorden, 1895, ingebonden*